

COMITE DE POLITIQUE NATIONALE ontstond als politieke drukgroep op 18 december 1918 in de Globe te Brussel onder leiding van de algemene secretaris Pierre Nothomb.

In het eerste op grote schaal verspreide manifest van 6 januari 1919, o.m. ondertekend door L. Hennebicq, P.E. Janson, Louis Piérard, Henri

Rolin, werden de territoriale eisen geformuleerd die reeds tijdens de oorlog door heetgebakerde journalisten als Fernand Neuray werden verdedigd. Het neutraliteitsstatuut had in 1914 schipbreuk geleden en zou verdwijnen. België moest de territoriale aanpassingen verkrijgen die het in staat stelden zichzelf efficiënt te verdedigen, nl. de Scheldemonde, op zijn minst militaire waarborgen in Nederlands Limburg, annexatie van het Groot-hertogdom en Belgische invloed in een op te richten autonome bufferstaat aan de Rijn. Hoewel de Haverse regering zich officieel onthouden had van territoriale aanspraken, werd Nothomb toen al door sommige leden van de regering gesteund en na de oorlog werd zijn actie met geheime fondsen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken gesteund. Zijn propaganda had succes: in juli 1919 hadden 275.000 personen en 1650 gemeenteraden het CPN-programma onderschreven. Van dit programma is niet veel terecht gekomen. In 1920 werd de socialisten verboden lid te zijn van het Comité. Van toen af tot 1924 werd het een staatsnationalistische conservatieve drukgroep die zich vooral met de buitenlandse politiek inliet en o.m. een rol speelde in het Rijnseparatisme (Comité Belgo-Rhénan o.l.v. kolonel de Reul). Van 1924 af werd het Comité de wegbereider en voorloper van het rexisme. Het kreeg zelfs partijpolitieke ambities: in 1919 reeds nam het onder de naam Parti de la Renaissance Nationale deel aan de parlementsverkiezingen en in Brussel werd lijsttrekker Frédéric Brugman de Walzin gekozen. In 1925 werd het de Parti d'Action Nationale, die de fascistische weg is ingeslagen. In Nederland werd heftig gereageerd op de territoriale aanspraken. Een billijke regeling van het Scheldevraagstuk werd voor jaren onmogelijk gemaakt. Ook Vlaams wantrouwen was gewettigd: het Belgisch nationalisme van de theoretici van „l'âme belge” leek een totale verfransing van Vlaanderen in te houden.

LITERATUUR: Periodieke publikaties van het CPN: *Le Bulletin mensuel du CPN* (februari-september 1920); - *La Politique* (januari 1921 - april '24); - *l'Action Nationale* (april 1924 - augustus '30).

GUIDO PROVOOST